

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **I. L.**, zast. Mgr. Davidem Strupkem, advokátem, se sídlem Praha 1, Jungmannova 31, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o částečný invalidní důchod, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, ze dne 12. 5. 2006, č. j. 63 Cad 23/2006 – 21,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech řízení částku ve výši 325 Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Davida Stupka, advokáta, se sídlem Praha 1, Jungmannova 31, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 13. 12. 2005, č. X, odňala žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení žalobci od 6. 12. 2005 podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění částečný invalidní důchod, s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Šumperku ze dne 19. 7. 2005 již žalobce není částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 30 %. V odůvodnění rozhodnutí je dále poukázáno na to, že pojištěnec je částečně invalidní podle § 44 zákona č. 155/1995 Sb. tehdy, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %.

V podané žalobě žalobce namítal, že odnětí částečného invalidního důchodu bylo krajským soudem řešeno již vícekrát (např. ve věci vedené pod sp. zn. 42 Cad 23/2004, 42 Cad 150/2004, 42 Cad 179/2004), přičemž v posledních dvou případech bylo rozhodnutí

žalované zrušeno proto, že vycházelo ze zastaralého posudku. Žalobce vyslovil přesvědčení, že je-li rozdíl mezi zákonem stanovenou hranicí schopnosti soustavné výdělečné činnosti a nálezem natolik marginální (3 %), musí se rozhodnutí opírat o dostatečně důkladné zdravotní podklady, které musí být aktuální. Poukázal dále na to, že v rozsudcích sp. zn. 42 Cad 150/2004 a 42 Cad 179/2004, krajský soud vyslovil, že při posuzování zdravotního stavu důchodců by předstih zjišťovacích úkonů před rozhodnutím neměl být delší než několik týdnů. V daném případě jde však o 5 měsíců (posudek ze dne 19. 7. 2005, rozhodnutí ze dne 13. 12. 2005). Dovožoval, že již tato skutečnost by měla vést ke zrušení rozhodnutí. Dále zpochybňoval dostatečnost a důkladnost posudku. Poukazoval dále na to, že v rámci soudního řízení se má v úmyslu seznámit s posudkem a lékařskou dokumentací, na níž je posudek postaven. Navrhoval, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, rozsudkem ze dne 12. 5. 2006, č. j. 63 Cad 23/2006 – 21, napadené rozhodnutí žalované zrušil pro vady řízení a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Dále rozhodl o povinnosti žalované zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 1725 Kč k rukám jeho zástupce. V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že napadené rozhodnutí neobsahuje náležitosti podle § 47 správního řádu z roku 1967, a bylo porušeno ustanovení § 33 odst. 2 téhož správního řádu /§ 76 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s./. V závazném právním názoru Krajský soud vyslovil, že žalovaná bude postupovat podle příslušných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb. (správního řádu, účinného od 1. 1. 2006) a zejména opatří veškeré důkazy, ve věci relevantní. Byť nelze bez dalšího namítat „stáří“ lékařských nálezů (jednání se konalo 19. 7. 2005, ale rozhodnuto bylo až dne 13. 12. 2005), neboť zde podstatnou roli hraje charakter (stálost, neměnnost) onemocnění, přesto bude nezbytné, neboť je rozhodováno až nyní, si opatřit aktuální lékařské zprávy, které jsou podstatné pro posouzení věci. Bude dána možnost žalobci, popřípadě i jeho zástupci, aby se k podkladům rozhodnutí vyjádřil a navrhl doplnění dokazování, a takový postup bude vyplývat z obsahu protokolu. Poté, popř. po doplnění dokazování, bude možno ve věci znovu rozhodnout, přičemž obsah rozhodnutí bude v souladu se zákonnými náležitostmi rozhodnutí tak, aby bylo vůbec přezkoumatelné.

Proti tomuto rozsudku podala včas kasační stížnost žalovaná (dále též jen stěžovatelka), a to z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Poukazovala na platnou právní úpravu a citovala ustanovení § 5a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., dále ustanovení § 43 a 44, § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. a ustanovení § 8 odst. 1 a § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Dále poukázala na to, že z dávkového spisu zjistila, že žalobce byl poživitelem částečného invalidního důchodu od 2. 6. 2000. Při kontrolní lékařské prohlídce byl ve věci vyhotoven posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Šumperku ze dne 19. 7. 2005, podle něhož účastník řízení již nebyl plně invalidní, ani částečně invalidní. Nešlo o pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejmeně o 33 %, ani nešlo o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek, ani mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně neztěžoval obecné životní podmínky. Se závěrem, že zdravotní stav neodpovídá plně ani částečné invaliditě, byl účastník seznámen při ústním jednání dne 19. 7. 2005 u OSSZ v Šumperku. Na základě shora označeného posudku pak stěžovatelka vydala nyní přezkoumávané rozhodnutí o odnětí částečného invalidního důchodu. Stěžovatelka zdůraznila, že podle ustanovení § 85a zákona č. 582/1991 Sb. se v řízení ve věcech důchodového pojištění nepoužije ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu o vyjádření účastníků k podkladům rozhodnutí; zahájení z moci úřední (ustanovení § 46

a § 47 správního řádu), se účastníkům zpravidla neoznamuje. Vyslovila názor, že s odkazem na citované ustanovení není povinná umožnit účastníkovi řízení, popřípadě i jeho zástupci, vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí a navrhnout doplnění dokazování. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Stěžovatelka dále žádala Nejvyšší správní soud, aby přiznal odkladný účinek této kasační stížnosti, a to ohledně obou výroků napadeného rozsudku, jímž bylo zrušeno rozhodnutí správního orgánu a věc jí byla vrácena k dalšímu řízení, a také ohledně povinnosti úhrady nákladů řízení.

Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že odkaz žalované na § 85a zákona č. 582/1991 Sb. je nepřipadný, neboť ten nabyl účinnosti až 1. 1. 2006, zatímco napadené rozhodnutí bylo vydáno 13. 12. 2005. Krajský soud výslovně a zcela správně zmiňuje, že na dané řízení § 33 tehdejšího správního řádu dopadal. I kdyby tomu tak nebylo, absence povinnosti správního orgánu výslovně vyzvat účastníka k seznámení se s podklady pro rozhodnutí znamená obecně pouze tolik, že ochrana práv účastníka se v takovém řízení více přesouvá směrem k jeho iniciativě, tj. on sám by měl žádat o nahlédnutí do spisu, iniciativně navrhnout důkazy a podobně. Rozhodně to ale není možné vykládat tak, že správní orgán ani není povinen umožnit účastníkovi navrhnout důkazy, neboť tím by byly popřeny samotné zásady spravedlivého správního řízení. K druhé otázce, tj. k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí, se žalovaná vůbec nevyjadřuje, je otázkou, zda v tomto směru vůbec něco krajskému soudu vytýká, což je zajímavé i proto, že kasační soud bude při rozhodování vázán rozsahem argumentace uvedené v kasační stížnosti. Žalobce konstatoval, že v tomto směru se proto může ke kasační stížnosti jen obtížně vyjádřit. Poukázal na to, že krajský soud správně konstatoval porušení § 47 správního řádu účinného před 1. 1. 2006, který odráží ústavní zákaz libovůle veřejné moci při rozhodování o právech a povinnostech občanů. Řádné odůvodnění rozhodnutí je zárukou proti libovůli, neboť jen z něj lze seznat, zda správní orgán skutečně hodil všechny rozhodné otázky, nebo zda postupoval svévolně. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, a žalované uložil zaplatit náklady řízení k rukám jeho zástupce.

Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 27. 9. 2006, č. j. 4 Ads 99/2006 – 48, kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznal. V odůvodnění rozhodnutí mimo jiné uvedl, že vzhledem k tomu, že stěžovatelka svůj návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti neodůvodnila a v kasační stížnosti neuvedla žádné skutečnosti, které by mohly vést Nejvyšší správní soud k závěru o možné nenahraditelné újmě, která stěžovatelce hrozí okamžitým výkonem napadeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, nezbylo než uzavřít, že důvody pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nejsou dány, neboť ve vztahu ke stěžovatelce nebylo zjištěno, že by v důsledku napadeného rozhodnutí mohla nastat situace, jež by představovala výjimečný a závažný stav, který již nelze v dalším běhu času nijak odčinit.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatelka podává z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle uvedeného ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Nejvyšší správní soud předně uvádí, že z obsahu dávkového spisu, který si od stěžovatelky vyžádal, vyplývá, že stěžovatelka vydala dne 12. 7. 2007 nové rozhodnutí, jímž žalobci odňala částečný invalidní důchod od 6. 5. 2007. Uvedené rozhodnutí obdržel žalobce dne 18. 7. 2007. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá, že pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobce byl posouzen znovu, a to posudkem Okresní správy sociálního zabezpečení v Šumperku ze dne 23. 1. 2007. Je tedy nutno konstatovat, že žalobce pobíral částečný invalidní důchod nepřetržitě až do 6. 5. 2007, tedy i v období, kterého se týká nyní posuzované rozhodnutí stěžovatelky, tj. rozhodnutí ze dne 13. 12. 2005.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že v nyní posuzované věci k výše uvedené skutečnosti, tj. k nepřetržitému pobírání částečného invalidního důchodu do 6. 5. 2007, přihlížel.

Nejvyšší správní soud především uvádí, že nesouhlasí se závazným právním názorem krajského soudu, vysloveným v odůvodnění napadeného rozsudku, který se vztahuje k postupu žalované podle § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb. Jakkoliv by bylo lze souhlasit s názorem o tom, že žalovaná nepostupovala podle § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., nelze ji zavazovat k tomu, aby v dalším řízení umožnila žalobci podle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb. (správního řádu účinného od 1. 1. 2006), aby se žalobce mohl seznámit s podklady pro rozhodnutí a umožnit mu předložení, či navržení důkazů dalších (§ 36 odst. 1 citovaného zákona). Podle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal.

V daném případě však zákon stanoví jinak, a to zákon č. 582/1991 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Podle § 85a tohoto zákona, v řízení ve věcech důchodového pojištění se nepoužije ustanovení správního řádu o vyjádření účastníků k podkladům rozhodnutí, zahájení řízení z moci úřední se účastníkům zpravidla neoznamuje (platí od 1. 1. 2006).

Uvedené ustanovení bylo do zákona č. 582/1991 Sb. vloženo zákonem č. 501/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím správního řádu, a to v části IX. – změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. K tomu nutno dodat, že řízení bylo sice pravomocně skončeno do 31. 12. 2005, avšak rozsudek byl vydán již za účinnosti zákona č. 500/2004 Sb., dne 12. 5. 2006 - § 179 zákona č. 500/2004 Sb.

V tomto směru tedy Nejvyšší správní soud považuje námitku stěžovatelky za důvodnou a zcela jí přisvědčil.

Je ovšem třeba současně zdůraznit, že stěžovatelka, byť v kasační stížnosti citovala i příslušná ustanovení zákona č. 582/1991 Sb., nenamítala nic proti stěžejnímu bodu závazného právního názoru, vysloveného krajským soudem ve vztahu ke „stáří“ lékařských zpráv a přezkoumatelnosti rozhodnutí ze dne 13. 12. 2005. Byť tedy Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem stěžovatelky o tom, že není povinna umožnit účastníkovi řízení vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a navrhopat doplnění dokazování, ostatní důvody, pro něž bylo její rozhodnutí krajským soudem zrušeno, zůstaly kasační stížností nedotčeny. Byla-li rozhodujícím důvodem pro zrušení rozhodnutí vada řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pak stěžovatelka měla brojit proti závěrům o nepřezkoumatelnosti svého rozhodnutí. Pouhý

výčet a citace, byť příslušných ustanovení zákona č. 155/1995 Sb. a zákona č. 582/1991 Sb., není dostačujícím kasačním důvodem, neboť z nich nevyplývá, v čem stěžovatelka eventuelně spatřuje pochybení krajského soudu. V tomto směru Nejvyšší správní soud doplňuje, že není přípustné, aby za stěžovatelku domýšlel, které skutečnosti a z jakých konkrétních pohnutek měla pro potřeby kasační stížnosti na mysli. Pro podporu tohoto svého názoru Nejvyšší správní soud odkazuje například i na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 1. 1993, č. j. 6 A 85/92 – 5, v němž je uvedeno, že soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti správního aktu. Nepostačí proto, vytýká-li žaloba obecně, že zákon byl porušen a nebo to, že řízení bylo vadné, aniž by poukazovala na konkrétní skutečnosti, z nichž je takové tvrzení dovozováno. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, uplatní-li stěžovatel v kasační stížnosti důvody, spočívající v citaci § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., které blíže nekonkretizuje, nelze vyjít z toho, že je uplatněn důvod uvedený v § 103 odst. 1 s. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2004, č. j. 6 Ads 21/2003 – 43, www.nssoud.cz).

Tak tomu je v posuzované věci, kdy stěžovatelka uvedla konkrétní námitku jenom ve vztahu k aplikaci ustanovení § 33 odst. 2 správního řádu z roku 1967, ačkoliv stěžejním důvodem, v němž krajský soud spatřoval vadu řízení, byla krajským soudem tvrzená nepřezkoumatelnost rozhodnutí stěžovatelky pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jakkoliv tedy Nejvyšší správní soud nesouhlasí zcela ani s dalšími právními názory vyslovenými v napadeném rozsudku, je nutno uzavřít, že tyto další důvody napadeny kasační stížností nebyly. Nezbylo proto, než kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítnout.

Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud uvádí, že v napadeném rozhodnutí žalované ze dne 13. 12. 2005 postupovala žalovaná v rozporu s ustanovením § 56/1b zákona č. 155/1995 Sb., když částečný invalidní důchod odňala zpětně (od 6. 12. 2005).

O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že uznal žalovanou povinnou zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce náhradu nákladů řízení v celkové výši 325 Kč. Vycházel z toho, že žalovaná nebyla v kasační stížnosti úspěšná. Výši odměny určil podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za jeden úkon (§ 11 odst. 1 písm. d) – vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 21. 8. 2006 – za použití § 9 odst. 2 této vyhlášky, tj. 250 Kč, a náhradu hotových výdajů podle ustanovení § 13 odst. 3) za jeden úkon ve výši 75 Kč, celkem tedy 325 Kč. Nejvyšší správní soud vycházel z uvedené vyhlášky v jejím znění do 31. 8. 2006.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu